

Parijs in cijfers

1

stopbord is er maar in Parijs te vinden.

4

dagen heb je nodig wil je in het Louvre bij ieder kunstwerk tien seconden stilstaan.

5,75

meter meet de kortste straat (Rue des Degrés), 4,36 kilometer de langste (Rue de Vaugirard).

7,83

minuten had de snelste hardloper nodig om de 1665 treden van de Eiffeltoren te beklimmen.

20

arrondissementen telt de hoofdstad.

94

restaurants werden in 2017 beloond met ten minste één Michelinster.

129

meter hoog is de hoogste Parijse 'berg' - de Montmartre.

303

metrostations bevat het ondergrondse metronetwerk, plus achttien spookstations.

775

kilometer stroomt de Seine van de bron tot de monding door het land en is na de Loire en de Rhone de op twee na langste rivier van Frankrijk.

2300

flessen champagne worden iedere avond opgedronken in de revuetheaters.

2900

kilometer trottoir zijn er - lang niet allemaal breed genoeg om behoorlijk over te flaneren.

3000

ton afval per dag en 350 000 ton sigarettenpeuken per jaar worden in de stad van de liefde door vuilnismannen opgehaald.

5000

ton zand wordt langs de oevers van de Seine uitgestrooid voor het grootste stadsstrand ter wereld.

21 154

mensen per vierkante kilometer leven in Parijs; in Berlijn slechts 4000.

100 000

bomen langs de straten (plus bijna 400 000 in parken, plantsoenen en begraafplaatsen) worden verzorgd en gecontroleerd door ingeplante chips.

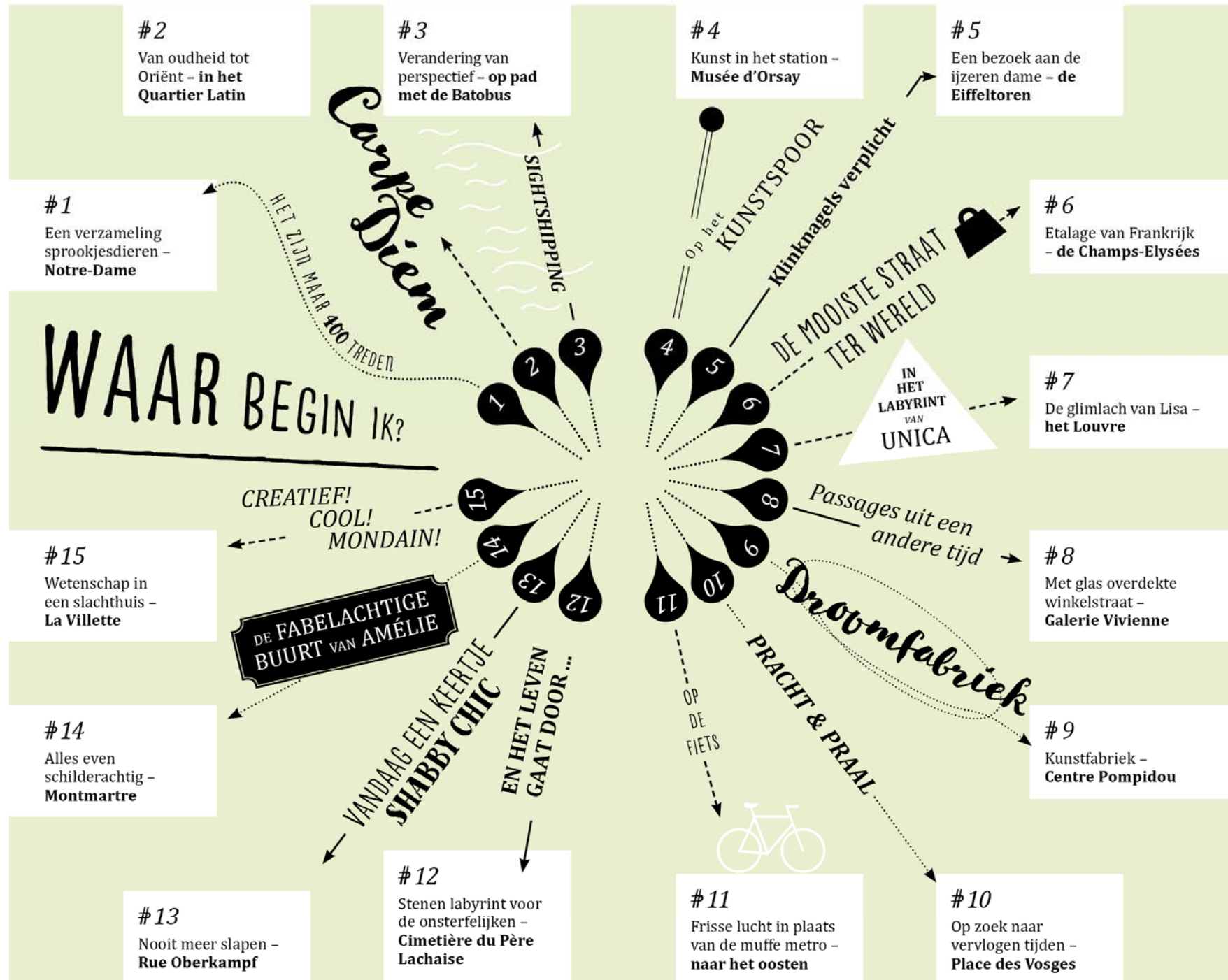
2 230 000

mensen leven in het centrum, binnen de Boulevard Périphérique.

12 400 000

inwoners heeft de agglomeratie Parijs.

35
kilo huishoudelijk
afval wordt per seconde
geproduceerd.

4

Kunst in het station – Musée d'Orsay

Waar voorheen reizigers aankwamen en vertrokken, is nu kunst uit de 19e eeuw ondergebracht. De architectuur van het prachtige belle-époquestation lijkt gemaakt te zijn voor de unieke collectie impressionistische kunst. Mocht Orsay je bekend voorkomen? Dat kan, want het museum is talloze malen het decor van films geweest.

Voor de Wereldtentoonstelling van 1900 werd midden in Parijs, pal aan de Seine, een station gebouwd. Architect Victor Laloux (1850-1937) is de ontwerper van het prachtige gebouw, dat – zoals zo dikwijls in de belle époque, bijvoorbeeld bij het Grand Palais – zijn moderne constructie van glas en ijzer achter een historiserende gevel schuil laat gaan. Al in 1939 werd het station stilgelegd, omdat de treinen te lang waren geworden voor de korte perrons.

Onder de enorme cijferplaat van de klok van het Gare d'Orsay stoomden tot 1939 treinen de grote hal binnen. Tegenwoordig regeren hier de kunsten; een gebouw kan erger eindigen.

Gered van de slopershamer

Na langdurige leegstand wist het gebouw in de jaren 70 van de 20e eeuw ternauwernood aan de slopershamer te ontsnappen. Onder president Giscard d'Estaing werd besloten het station om te bouwen tot een museum van de 19e eeuw. Bij de verbouwing werden de reusachtige, 200 m lange en 35 m hoge stationshallen voorzien van galerijen, bruggen en terrassen, die in de richting van de oude treinsporen zijn aangebracht. De grote belle-époqueklok aan de voorkant bleef behouden, evenals het imposante glazen dak en het cassetteplafond.

Musée d'Orsay **1** richt zich op de periode tussen 1848 tot 1914 (precies tussen de oudere collectie van het Louvre en de nieuwere van het Centre Pompidou in). De kerncollectie bestaat uit schilderijen en beeldhouwwerken, waaronder de unieke verzameling impressionistische kunst die vroeger in het Jeu de Paume te zien was. Daarnaast bezit het museum een fotocollectie, meubelstukken en kunstnijverheid.

De ongemakkelijke realiteit

Aan de hand van de vele bijzondere werken, maak je een wandeling door de Franse kunstgeschiedenis van de tweede helft van 19e eeuw. Je kunt beginnen met *De arenleesters* (1857) van Millet, een schilderij dat destijds ondermijnd werd gevonden omdat het geen landelijke idylle toont, maar de noeste arbeid op het land.

Manets *Middagmaal op het gras* (1863) choqueerde het publiek en werd een sensatie. Nog meer schandaal wakte zijn schilderij *Olympia* (1865), niet alleen omdat de afgebeelde vrouw overduidelijk een Parijse courtisane is, maar omdat zij de kijker ook nog eens brutaal aankijkt. Voor veel ophef zorgde ook het schilderij *De oorsprong van de wereld* (1866) van Courbet, een piepklein schilderijtje van een vrouwelijk naakt met gespreide benen.

Het *Bal du Moulin de la Galette* (1876) van Renoir – een impressie van een vrolijk bal in een uitgaansgelegenheid – vangt de volkscultuur in Montmartre, zoals ook Toulouse-Lautrecs schetsen uit de Moulin Rouge.

De transformatie van het in onbruik geraakte Gare d'Orsay tot een kunstmuseum stuitte aanvankelijk op scepsis. De meningen veranderden snel door het enorme succes van het museum en sindsdien vindt iedereen het grandioze belle-époquegebouw de ideale omlijsting van de hier tentoongestelde werken.

Impressionistische highlights: het museum bezit fantastisch werk van Paul Cézanne, Paul Gauguin, Camille Pissarro, Georges Seurat, Alfred Sisley, Vincent van Gogh en Henri Rousseau. Van de talloze schilderijen van Claude Monet verdienen *Het station Saint-Lazare* en enkele schilderijen van de kathedraal van Rouen extra aandacht. Een ander werk dat een tweede blik waard is, is Edgar Degas' *De Familie Bellelli*; een familieopstelling avant la lettre.

12

Stenen labyrint voor de onsterfelijken – Cimetière du Père Lachaise

Père Lachaise: de naam roept bij bijna iedereen emoties en herinneringen op, want in Parijs kent iedereen wel iemand die hier begraven is. Op de grootste begraafplaats van Parijs liggen Franse schilders, dichters en componisten in grote rust. Tenzij je in de buurt van het graf van Jim Morrison komt ...

Allerheiligen: familieleden zoeken hun overleden verwanten op in Père Lachaise, de grootste begraafplaats van Parijs.

... daar mag het er best iets rustiger aan toe gaan. Want, zelfs decennia na de dood van de legendarische zanger is er nog een trouwe schare fans. Het graf van het 27 jaar oude idool van zijn generatie (sectie 6) is het meest bezochte van

het kerkhof. Om nachtelijke indringers buiten te houden, zijn op de buitenmuren stalen punten gezet. Pelgrims heb je ook bij een eenvoudiger graf, waarop de tekst staat: 'Madam Lamboulas, dite Edith Piaf'. Het is duidelijk welke volksheld hier wordt vereerd: de mus van Parijs (sectie 97).

Graftoerisme

Dat er zo'n run op de graven zou komen, zullen de stadsbestuurders zich nooit hebben kunnen voorstellen toen zij in het begin van de 19e eeuw het **Cimetière du Père Lachaise** 1 lieten aanleggen. Met zijn talrijke mausolea, grafbeelden, met kasseien geplaveide wegen en schaduwrijke lanen vormt het bijna een stad in de stad. Vooral 's zomers is dit kalme en uitgestrekte Parijse kerkhof een groene idylle, die mediterraan aandoet. Er zijn niet alleen intieme plekjes, die helemaal niet morbide hoeven te zijn, je hebt er vooral op heldere dagen ook een prachtig uitzicht over de stad.

Gedenksteden

In de zuidoosthoek van het kerkhof herinnert de **Mur des Fédérés** 2 aan de Commune van Parijs uit 1871. Bij de muur werden de laatste *communards* tijdens bloedige gevechten door regeringstroepen geëxecuteerd. Elk jaar worden zij in mei herdacht. Niet ver hiervandaan herinnert een aantal beklemmende gedenktekens (secties 77 en 97) aan de slachtoffers van de nazi's die in concentratiekampen zijn omgekomen.

Grafkunst en kinderwens

Een wandeling over Père Lachaise hoeft niet alleen in het teken van de doden te staan, je kunt er ook gewoon wat rondlopen en de bombastische of pathetische grafbeelden van onbekenden bekijken, waaronder treurende echtgenotes, wene engelen, Egyptische piramides en obelissen. Talrijke bezoekers uit spiritistische kring trekt het grafmonument in de vorm van een dolmen. Het verhaal gaat dat wie zijn hand op de buste van de **druide Allan Kardec** (sectie 44) legt, al zijn wensen in vervulling zal zien gaan.

Vrouwen met een onvervulde kinderwens strijken over het bronzen beeld van de journalist **Victor Noir** (1848-1870; sectie 92). Aangezien de liggende bronzen figuur helemaal bedekt is met

'De enige manier om zich te ontdoen van verleiding is om toe te geven.' Dit is een uitspraak van Oscar Wilde, die ook op de Père Lachaise begraven ligt. En toegeven aan verleiding, deden talloze vrouwelijke fans, hier aan zijn graf. Telkens weer bedekten zij de grafsteen met vochtige zoenen en lieten zij liefdesverklaringen achter. Sinds 2011 is dit niet meer mogelijk: een glazen wand scheidt de vrouwen van het graf. Nu vindt men lippenstiftsporen op de bomen in de omgeving ...

Graffiti op het graf van Jim Morrison. Hoewel de bewaking van de begraafplaats er extra op let, kunnen uitingen van adoratie aan de rockster niet altijd voorkomen worden.